

Στο Μέτωπο

Γιώτα Κριλή

Μέρος 17ο

Ο λόχος του Νικήτα πήρε διαταγή να διεξάγει τον αφοπλισμό της περιοχής. Οι οδηγίες ήταν αυστηρές. Θα έκαναν κατάσχεση κρυμμένων όπλων, δεν θα πείραζαν τίποτε άλλο, και θα σέβονταν τους κατοίκους. Πήραν μαζί τους και έναν στρατιώτη που μιλούσε τουρκικά. Στα τουρκοχώρια, σαν εξηγούσαν την αποστολή τους, οι κάτοικοι ήταν ευγενικοί μαζί τους. «Γκερεκσίζ! Αχρείαστα να 'ναι!» αναφώνησε ένας Τούρκος καθώς τους έδινε τα όπλα. Στα καφενεία οι άντρες έπιναν καφέ και τραβούσαν τον ναργιλέ τους.

- Παρά 'ναι μπαρμπουλωμένες, σχολίασε ο Νικήτας για τις γυναίκες, που φορούσαν φερετζέδες.

Έμπαιναν προσεκτικά σε σπίτια, που είχαν εγκαταλείψει οι Βούλγαροι και έβρισκαν κρυμμένα όπλα και μικρολάφυρα. Χαίρονταν όταν έβρισκαν τρόφιμα γιατί το συσσίτιό τους ήταν πενιχρό. Έτρωγαν και έπαιρναν μαζί τους τα περίσσια.

Πολλά χωριά ήταν ολοσχερώς κατεστραμμένα. Σε άλλα, όσοι κάτοικοι είχαν απομείνει, κυρίως γυναίκες, μικρά παιδιά και γέροι, λιμοκτονούσαν. Πολλοί τους υποδέχονταν συγκινημένοι και ανυπόμονοι να τους μολογήσουν τα βάσανά τους. Που η πατρίδα Ελλάδα τούς είχε αφήσει στο έλεος του εχθρού. Ρωτούσαν πότε θα γύριζαν οι άνδρες, που είχαν πάρει οι Βούλγαροι δυο χρόνια πριν. Άλλοι ήταν τελείως αδιάφοροι.

- Τι όπλα μάς ζητάτε; ξέσπασε ένας γέροντας. Εμείς δεν είχαμε ποτέ όπλα. Ένα παλιοντούφεκο είχα κι έβγαίνα κυνήγι και μου το πήρανε. Μας γδύσανε και πεθαίνουμε από την πείνα.

- Με το συμπάθιο, παππού, έχουμε διαταγή να κάνουμε έρευνα.

- Να κάνετε. Περάστε να δείτε τα χάλια μας. Ανάθεμα και τρις ανάθεμα στο βασιλιά! Μας παράδωσε στους φίλους του, τους Βούλγαρους.

- Μου πήραν τα παλικάρια μου κι έμεινα σαν την καλαμιά στον κάμπο, θρήνησε η γερόντισσα δίπλα του.

Σε ένα σπίτι ήταν μόνο γυναίκες. Μια νεαρή κρατούσε ένα βυζανιάρικο στην αγκαλιά της. Το βλέμμα του Νικήτα το θώπευσε. Έψαξε στο γυλιό του, έβγαλε ένα μπισκότο και του το πρόσφερε.

- Είναι βουλγαρόσπορος! τσίριξε η γριά δίπλα τους.

- Μας έδωξαν από τη Ρωμυλία, θρήνησε η μεσόκοπη. Δεν μας άφησαν να σταθούμε σε χλωρό κλαρί. Έχουν σκοπό να μας αφανίσουν. Μας πήρανε τους άντρες μας. Μας πήραν τα παιδιά

μας. Μας πήραν τα υπάρχοντά μας. Μας ξέκαναν με τους βιασμούς τους! Ο διμοιρίτης τούς έλεγε λόγια παρήγορα.

- Κυρά μου, θα τιμωρηθούν οι Βούλγαροι για τα εγκλήματά τους. Όπου να 'ναι έρχεται ο Ερυθρός Σταυρός και θα σας φροντίσει. Όπου να 'ναι θα επιστρέψουν και οι άντρες σας.

- Δεν αντέχουμε άλλο!

Η διεξαγωγή του αφοπλισμού συνεχίζονταν ομαλά. Όμως, έγιναν παράπονα ότι μερικοί φαντάροι έκαναν πλιάτσικο στα τουρκοχώρια. Αναγκαστικά οργανώθηκαν περιπολίες και φρουρούσαν τα κατοικημένα χωριά. Έγινε και ανακοίνωση στο στράτευμα ότι οι πλιατσικολόγοι θα τιμωρούνταν αυστηρά. «Θα σας περάσω απ' το στρατοδικείο!» φοβέρισε ο αξιωματικός.

Συνάμα, δούλευαν και στους δρόμους. Τους διόρθωναν και τους φάρδυναν. Ζύγωνε το τέλος του φθινόπωρου. Ο καιρός ήταν ήπιος με συχνές λιακάδες, φευγαλέα σύννεφα και ξαφνικές βροχοπτώσεις. Το έδαφος στρωμένο κεχριμπαρένια φύλλα.

Μια μέρα είδαν να έρχεται από μακριά ένα μπουλουκι κόσμος. Νόμισαν ότι ήταν Βούλγαροι πρόσφυγες και παραμέρισαν για να περάσουν. Ήταν φορτωμένοι με διάφορα συμπράγκαλα, ανήμποροι και παιδιά καβάλα στα ζώα. Σαν πλησίαζαν, άφηναν τα πράγματά τους καταγής και έτρεχαν κοντά τους. Χαιρετούσαν και αγκάλιαζαν τους στρατιώτες φωνάζοντας: «Ζήτω ο τιμημένος ελληνικός στρατός!»

- Ποιοι είσατε; Πού πάτε;

- Έλληνες είμαστε! Είμαστε αδέρφια σας! Σας ευχαριστούμε που μας λυτρώσατε, έλεγαν κατασυγκινημένοι. Νέες κοπέλες τούς πρόσφεραν αγριολούλουδα. Μια μαυροφορεμένη φιλούσε τα χέρια του διμοιρίτη.

- Κύριε ανθυπολοχαγέ, είμαστε Έλληνες και επιστρέφουμε στα σπίτια μας στην Ανατολική Θράκη. Είναι η πατρίδα μας από καταβολής κόσμου, είπε ο αρχηγός τους.

- Χαίρομαι που επιστρέφετε στα σπίτια σας. Με το συμπάθιο, δεν μας έχουν ενημερώσει από το κέντρο για την προέλασή σας. Πήρατε άδεια;

- Άδεια! Άδεια να πάμε πίσω στα σπίτια μας; Όχι, κύριε ανθυπολοχαγέ. Περιμέναμε τόσα χρόνια να τελειώσει ο πόλεμος.

- Βεβαίως. Συμμερίζομαι την κατάστασή σας. Έχω ενδιασμούς για την ασφάλειά σας. Μήπως θα πρέπει να σας συνοδεύσουμε;

- Δεν χρειάζεται, κύριε ανθυπολοχαγέ. Τώρα ο εχθρός είναι νικημένος. Ευχαριστούμε. Καλή αντάμωση, είπε και έγενεψε στο ασκέρι του να προχωρήσει.

Έμειναν μαρμαρωμένοι στις θέσεις τους και τους αγνάντευαν μέχρι που σκαπέτησαν στη στροφή του δρόμου. Τους είχε συγκινήσει η αυθόρμητη ευγνωμοσύνη τους και η αποφασιστικότητά τους να επιστρέψουν στις εστίες τους. Ένωθαν περήφανοι που είχαν συμβάλει στη λευτεριά τους.

Όταν έπειτα από λίγες μέρες πέρασε ο Γιώργης, ο ασυρματιστής, η παρέα τον ρωτούσε για τους πρόσφυγες.

- Έχουν πάρει το δρόμο της επιστροφής χιλιάδες. Ξεσηκώνονται και φεύγουν. Το πρόβλημα είναι που τα σπίτια τους και οι περιουσίες τους βρίσκονται τώρα στην κατοχή των Οθωμανών. Οι αρχές ανησυχούν. Απ' ό,τι μαθαίνω το Οικουμενικό Πατριαρχείο σε συνεργασία με την ελληνική κυβέρνηση οργανώνουν επιτροπές στις κύριες πόλεις της Ανατολικής Θράκης και της Μικράς Ασίας για τη μέριμνα των επαναπατριζόμενων προσφύγων. Ο Νικήτας τού έγενεψε. Ήθελε να μιλήσουν μόνοι τους.

- Πήρα γράμμα απ' τον πατέρα. Τον πνίγουν τα χρέη. Δεν έχει πάρει γράμμα από τ' αδέρφια μου. Λέω να πάω να βάλω την υπογραφή μου για την εκστρατεία στη Μεσημβρινή Ρωσία και να του στείλω τα λεφτά. Δίνονται ως αμοιβή χίλιες δραχμές, επιπλέον του μισθού μας.

- Ξάδερφε, θα μου επιτρέψεις να διαφωνήσω μαζί σου. Είσαι ο μόνος που 'χεις απομείνει. Δεν ξέρουμε αν τ' αδέρφια σου ξαναγουρίσουν απ' την Αμερική. Η εκστρατεία στη Ρωσία είναι επικίνδυνη. Είναι κι ο χειμώνας πολύ βαρύς στο βορρά. Μπορεί ν' αρπάξεις καμιά πνευμονία.

- Έχουν βάλει ήδη κάμποσοι την υπογραφή τους.

- Η φτώχεια φέρνει την απελπισία. Άλλωστε δεν έχουμε επιλογή. Μπορεί ν' αποφασιστεί από το αρχηγείο να σταλθεί και η δική μας μεραρχία. Κοίταξε, θα σε δανείσω χίλιες δραχμές να στείλεις στον πατέρα σου και μετά βλέπουμε.

- Ευχαριστώ, ξάδερφε. Τα χρέη είναι μεγάλος εφιάλτης. Έχω ορκιστεί να μην πάρω ποτέ δανεικά στη ζωή μου.

- Χαίρομαι. Όπως γνωρίζεις, ο δικός μου πατέρας είναι αρκετά εύπορος και μου στέλνει χαρτζιλίκι. Λοιπόν, δέξου αυτά τα λεφτά σαν φίλημα.

- Θα το σκεφτώ. Αναρωτιέμαι μήπως μας απολύσουν εφόσον τελειώσει ο πόλεμος.

- Μπορεί. Τίποτα δεν είναι σίγουρο. Μάλλον θα μας κρατήσουν να φυλάμε τα σύνορα μέχρι που να τελειώσουν τα παζαρέματα στο διπλωματικό μέτωπο και να υπογραφεί η Συνθήκη Ειρήνης.

- Κύριε ανθυπολοχαγέ, είμαστε Έλληνες και επιστρέφουμε στα σπίτια μας στην Ανατολική Θράκη. Είναι η πατρίδα μας από καταβολής κόσμου, είπε ο αρχηγός τους.